

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1959

N:o 8.

Innehåll: N:o 8. Landskapslag om kommunala val.

N:o 8

LANDSKAPSLAG

om kommunala val.

Föredragen för Republikens President den 17 april 1959.

Utfärdad i Mariehamn den 23 april 1959.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Om tiden för val, röstningsområden och valmyndigheter

1 §.

Ordinarie val av kommuns fullmäktige skall förrättas den första lördagen i september månad det år, under vilket tiden av tre år från senaste ordinarie kommunalval tilländagår, såvitt för i 28 § 4 mom. nämnt fall icke anorlunda stadgas.

Om förrättande av fyllnadsval stadgas i 66 §.

Valförrättning skall bringas kommunens medlemmar till kännedom på samma sätt som kommunala tillkännagivanden i kommunen offentliggöras. I tillkännagivandet skola nämnas tiden för valet, indelningen av kommunen i röstningsområden samt röstningsställen.

2 §.

Kommun utgör en valkrets.

Kommun indelas i röstningsområden på samma sätt som för förrättande av riksdagsmannaval är stadgat.

3 §.

Fullmäktige utse i januari månad det år, varunder valet förrättas, en centralnämnd bland kommunens valbara medlemmar. I centralnämnden inväljes först en ordförande, därefter fyra ledamöter, av vilka en förordnas till viceordförande, samt fyra ersättare.

Är kommunen indelad i röstningsområden, utse fullmäktige valnämnd särskilt för varje röstningsområde. I valnämnden inväljes först en ordförande, därefter två ledamöter, av vilka den ena förordnas till viceordförande, samt minst tre ersättare. Är kommun icke indelad i röstningsområden, fungerar centralnämnden såsom valnämnd.

Nämndernas uppdrag fortgår, tills nya nämnder utsetts.

I Mariehamn är magistraten valnämnd. År staden indelad i röstningsområden, fördelar sig magistraten för själva valförrättningen i motsvarande antal avdelningar och inkallar extra medlemmar för avdelningarna.

Dör ordförande, ledamot eller ersättare i centralnämnd eller valnämnd eller avgår han till följd av laga orsak, innan tiden för hans uppdrag utgår, skall fyllnadsval verkställas.

Centralnämnd är beslutför, då fem medlemmar äro närvarande, och valnämnd, då tre medlemmar äro närvarande.

Därest valnämnd under valet ej ens genom inkallande av ersättare blir beslutför, må centralnämnden bland kommunens valbara medlemmar förordna adjungerade medlemmar i valnämnden.

2 kap.

Om vallängd

4 §.

I landskommun uppgöres vallängd för varje röstningsområde av dess valnämnd.

I Mariehamn uppgöres vallängd för varje röstningsområde av magistraten.

5 §.

I vallängd skall för varje röstningsområdes vidkommande införas envar, man och kvinna, som innehar åländsk hembygdsrätt och före valårets ingång fyllt 21 år samt vid senast förrättade mantalsskrivning upptagits eller bort upptagas i kommunens mantalslängd.

Såsom underlag för vallängden skall häradskskrivaren under december månad året före valåret tillställa valnämnden, i landskommun genom förmedling av kommunalstyrelsen, en efter by och lägenhets nummer och i Mariehamn efter stadsdelar och kvarter uppställd

förteckning över alla enligt samma års mantalslängd inom röstningsområdet bosatta finska medborgare, vilka åtnjuta åländsk hembygdsrätt och före valårets ingång uppnått 21 års ålder. Förteckningen utskrivs på blankett, som fastställs av landskapsstyrelsen.

År omständighet veterlig, som utesluter någon i sådan förteckning upptagen person från valrätt, skall därom antecknas vid hans namn i förteckningen.

Kyrkliga myndigheter, församlingsföreståndare, civilregisterförare, mantalsskrivningsmyndigheter, länsmän och stadsfiskaler äro skyldiga att lämna valnämnd erforderliga upplysningar.

Sedan valnämnd granskat i 2 mom. nämnd förteckning och i densamma infört de personer, som felaktigt utelämnats ur densamma, samt gjort i 3 mom. avsedd anteckning invid de personers namn, vilka sakna rösträtt, skall förteckningen betecknas såsom röstningsområdets vallängd och underskrivas av valnämnden. Valnämnden skall därjämte underrätta häradskskrivaren om de ändringar, som vidtagits, jämte grunden för dessa.

6 §.

Vallängd skall från och med den 1 och till och med den 10 april vara på lämpligt ställe inom röstningsområdet, i Mariehamn på stadshuset, under behörig tillsyn framlagd för granskning, varom bör tillkännagivas i den ordning, som för kommunala kungörelser är stadgat.

7 §.

Anser någon, att han obehörigen utelämnats ur vallängden eller däri antecknats sakna rösträtt, äger han skriftligen eller muntligen framställa yrkande på rättelse hos valnämnden vid dess sammanträde den 2 maj eller

skrif
därf
lagts
på r
den
unde
vallä
O
rätte
ställ
A
flera
den
valr
nast
skri
Y
på
röst
vil
vall

A
vall
dess
la c
är i
ang
ink
den
ke
Del
läm
tet
och
ske
fra
har
del
nag

I
se
ras
klo

skriftligen hos valnämndens ordförande därefter efter det vallängden framlagts för granskning. Skriftligt yrkande på rättelse må under den tid vallängden är framlagd lämnas även till den, under vars uppsikt granskningen av vallängden äger rum.

Ovan i 1 mom. avsett yrkande och rättelse må make utan fullmakt framställa på den andra makens vägnar.

Anser någon, att personer, en eller flera, obehörigen upptagits i vallängden som röstberättigade, må han till valnämnden eller dess ordförande senast den 20 april inlämna motiverat skriftligt yrkande på rättelse därav.

Yrkande på rättelse må grundas även på sådana på vederbörande persons rösträtt inverkan omständigheter, vilka inträffat efter undertecknandet av vallängden.

8 §.

Avser yrkande persons uteslutning ur vallängden, skall valnämnden eller dess ordförande utan dröjsmål meddela den person yrkandet gäller, att han är i tillfälle att taga del av yrkandet på angivet ställe och senast den 28 april inkomma med förklaring till valnämnden, vid äventyr att, om förklaring icke avgives, ärendet det oaktat avgöres. Delgivning av yrkande på rättelse inlämnas till posten för befordran i slutet kuvert, på vilket mottagarens namn och boningsort äro tecknade, men må ske även på annat bevisligt sätt, såframt det icke förorsakar dröjsmål. Är hans boningsort icke känd, anslås meddelandet som om kommunala tillkännagivanden är stadgat.

9 §.

De framställda yrkandena på rättelse i vallängden handläggas och avgöras i valnämnden den 2 maj med början klockan nitton. Valnämnden skall i

varje ärende fatta beslut, vilket jämte kort motivering skall antecknas i protokollet.

Om gjorda ändringar skall valnämnden underrätta häradsskrivaren med angivande av skälen för ändringarna.

Därest yrkande på rättelse, som avses i 7 § 1 mom., förkastas eller icke upptages till prövning eller yrkande på rättelse, som avses i 7 § 3 mom., bifalles, och den person, vars rösträtt är i fråga, icke är närvarande vid valnämndens sammanträde för att höra beslutet, skall beslutet ofördröjligen delgivas honom på i 8 § stadgat sätt medelst protokollsutdrag, vartill skall fogas besvärunderservisning.

Valnämnden skall även i andra fall på anhållan utgiva protokollsutdrag till sakägare angående avgörandet samt till utdraget foga besvärunderservisning.

10 §.

Den, som icke nöjes åt valnämndens avgörande i ärende angående yrkande på rättelse, må söka ändring däri hos länsstyrelsen medelst besvärsskrift, som skall riktas till länsstyrelsen och tillställas valnämnden eller dess ordförande senast den 12 maj före klockan tolv. Valnämndens ordförande skall ofördröjligen översända besvärsskriften jämte eget utlåtande och utdrag ur valnämndens protokoll, om sådant icke fogats till besvären, samt de i ärendet tillkomna handlingarna till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen skall meddela valnämnden sitt beslut, som skall kungöras av nämnden. Valnämnden skall även på i 8 § stadgat sätt om beslutet underrätta den person, vars rösträtt det rör, och på i 9 § 2 mom. nämnt sätt häradsskrivaren.

Beslutet skall under sju dagar från kungörandet finnas till påseende, i Ma-

riehamn i magistratens ämbetslokal och i landskommun hos valnämndens ordförande.

11 §.

Länsstyrelsens beslut i ärende angående rättelse av vallängd må icke överklagas.

12 §.

Anser mantalsskrivningsmyndighet, att någon obehörigen utelämnats ur vallängd eller i densamma antecknats sakna rösträtt eller vara röstberättigad, äger denna på tjänstens vägnar rätt att hos valnämnd framställa yrkande om rättelse och söka ändring i valnämndens beslut i den ordning, som är stadgad i 7 § 1 och 3 mom. samt 10 § 1 mom.

13 §.

Har ej yrkande på ändring i vallängden inom föreskriven tid framställts hos valnämnden, skall denna på längden teckna intyg, att densamma äger laga kraft.

Har ändringsyrkande framställts, skall nämnden, sedan yrkandet avgjorts genom utslag, som vunnit laga kraft, i vallängden införa därav tilläventyrs påkallade ändringar och tillika vid varje ändring angiva utslaget, på grund varav den vidtagits, varefter längden förses med intyg, att den, sålunda ändrad, äger laga kraft.

Vallängd, som äger laga kraft, skall vid valet iakttagas oförändrad.

14 §.

Valnämnd skall, då anhållan härom av röstberättigad eller dennes lagligen befullmäktigade ombud framställts före valdagen, till röstberättigad, för vars vidkommande vallängd vunnit laga kraft, utfärda ett med ordningsnummer och valkuvert försett utdrag, varav

framgår, att hans namn finnes upptaget i vallängden. Utdraget skall utgivas utan avgift och åtföljas av valsedel och ytterkuvert.

Vallängdsutdrag bör underskrivas av valnämndens ordförande eller vid förfall för honom av dess viceordförande samt i Mariehamn av en av magistraten förordnad person.

Den, som önskar erhålla vallängdsutdrag med posten, skall i frankerat brev insända en av honom underskriven anhållan därom till valnämnden och däri tydligt uppge sitt fullständiga namn, yrke eller befattning, födelsedatum, postadress och mantalsskrivningsort för det år, på vars mantalsskrivning vallängden grundar sig, varvid utöver kommunens namn även gata och gatunummer eller by och lägenhetens namn och nummer skola uppgivas. Valnämnden skall, såvitt det kan ske före valdagen, tillsända röstberättigad begärt utdrag jämte valsedel och ytterkuvert utan lösen i rekommenderad försändelse eller genom postens förmedling meddela honom, varför begärt utdrag ej kan sändas. Är den röstberättigade utomlands, sändes valhandlingarna till hans lagligen befullmäktigade ombud i hemlandet under den adress denne uppgivit.

Anhållan om tillställande av vallängdsutdrag med posten må även riktas till kommunalstyrelsen i den landskommun, från vars röstningsområde vallängdsutdraget begäres. Kommunalstyrelsen skall ofördröjligen vidarebefordra ansökningen till valnämnden.

I vallängden skall invid den röstberättigades namn antecknas det utgivna utdragets nummer.

Blanketter för vallängdsutdrag och ytterkuvert fastställas av landskapsstyrelsen, som mot avgift tillhandahåller valnämnderna desamma.

F
kor
tecl
viss
när
väl
fö
när
did
sar
för
teri
tre
ma
tale
me
S
fler
ann
sar
han
K
sin
F
eni
inn
eni
bud
var
äve
bud
ingi
den
ligt
vilk
sas
K
antu

3 kap.

*Om valmansföreningar
och valförbund*

15 §.

Hava röstberättigade medlemmar av kommunen genom en av dem under-
tecknad skrift sammanslutit sig för
visst kommunalval samt i skriften
nämnt den eller de personer, om vilkas
väljande de enats, vare sådan valmans-
förening berättigad att hos central-
nämnden anhålla, att föreningens kan-
didatlista offentliggöres och införes i
sammanställningen av kandidatlistorna
för valet. På kandidatlista må kandida-
ternas antal icke uppgå till mer än en
tredjedel av antalet medlemmar i val-
mansföreningen, ej heller överstiga an-
talet fullmäktige, som skola väljas, med
mer än hälften.

Samma person må ej underteckna
flere än en i 1 mom. nämnd skrift. I
annat fall skall centralnämnden från
samtliga skrifter som ogiltig avlägsna
hans underskrift.

Kandidat må icke vara medlem av
sin valmansförening.

16 §.

Handling, varigenom valmansför-
ening bildas, skall vara dagtecknad och
innehålla bemyndigande för en av för-
eningens medlemmar att vara dess om-
budsman och för en annan medlem att
vara dennes ersättare. Handlingen må
även innehålla bemyndigande för om-
budsman att för föreningens räkning
ingå valförbund. Såväl handlingen som
den närslutna kandidatlistan böra tyd-
ligt upptaga namnen på de personer,
vilka föreslås till fullmäktige, och des-
sas yrke eller syssla och boningsort.

Kandidatlista må icke upptaga andra
anteckningar, såvida de icke äro nöd-

vändiga för klarläggande av kandidats
identitet.

17 §.

Anhållan om offentliggörande av val-
mansförenings kandidatlista göres på
föreningens vägnar skriftligen av om-
budsmannen.

Ansökningen skall åtföljas av den
handling, varigenom valmansförenin-
gen bildats, och innehålla ombudsman-
nens försäkran, att de personer, vilkas
namn ingå såsom underskrift på sagda
handling, egenhändigt undertecknat
densamma och äro valberättigade.

Ombudsmannens egenhändiga namn-
teckning på ansökningen skall vara be-
styrkt av två vittnen med angivande av
deras yrke och hemvist.

Har ombudsman uppsåtligen eller av
vårdslöshet intygat, vad som ej är sant,
eller eljest felat i sysslan, straffes så-
som tjänsteman för brott i tjänsten.

18 §.

Ansökan om offentliggörande av val-
mansförenings kandidatlista skall om-
budsmannen själv eller av honom be-
fullmäktigad person inlämna till cen-
tralnämnden inom maj månad. Har an-
sökan inlämnats för befordran med pos-
ten så tidigt, att den senast den 31 maj
hade bort ankomma till centralnämnden,
skall kandidatlista icke utelämnas
från sammanställningen av kandidat-
listorna, såvitt ansökningen kan gran-
skas vid centralnämndens sammanträ-
de den 8 juni.

19 §.

Avlider på valmansförenings kandi-
datlista upptagen person eller befinnes
han icke mera valbar, bör ombudsman-
nen eller på hans anmälan central-
nämnden utstryka kandidatens namn
från listan.

Inom i 21 § 2 mom. stadgad tid må

ombudsmannen ersätta honom med ny kandidat.

20 §.

Har en persons namn upptagits på flera än en kandidatlista, äger han rätt att få sitt namn avlägsnat från alla listor utom en, likväl icke från lista, där han samtyckt till att vara valmansföreningens kandidat.

Önskar valmansförening, emedan dess kandidat jämväl upptagits på annan valmansförenings kandidatlista, avlägsna hans namn från sin lista eller införa ett annat i stället, äger föreningen rätt därtill.

Har ombudsman i den skrift, genom vilken valmansförening bildats, icke uttryckligen bemyndigats att besluta om i föregående moment avsedd åtgärd, må densamma företagas endast på grund av sådan dagtecknad skriftlig förklaring, som underskrivits av mer än hälften av medlemmarna i valmansföreningen och vari ingår ombudsmannens försäkran, att underskrifterna äro egenhändiga.

Finns centralnämnden vid sammanträdet den 11 juni, att kandidat då förekommer på flera än en kandidatlista, äger den genom lottning avlägsna kandidatens namn från alla listor utom en.

21 §.

Yrkande, som avses i 20 § 1 mom., skall framställas skriftligen hos centralnämnden senast den 8 juni före klockan tolv.

Meddelande om ändring av valmansförenings kandidatlista i de uti 19 § 2 mom. och 20 § 2 mom. avsedda fallen skall av ombudsman skriftligen tillställas centralnämnden senast den 11 juni före klockan tolv. Äsyftar meddelandet i 20 § 2 mom. avsett fall, skall meddelandet åtföljas av i 20 § 3 mom. nämnd förklaring.

22 §.

Vilja två eller flere valmansföreningar samverka med varandra för valet, äge de rätt att sammansluta sig till ett valförbund.

Den skriftliga överenskommelsen om bildande av valförbund inlämnas till centralnämnden av den för valförbundet utsedda ombudsmannen personligen eller genom befullmäktigat ombud.

Sammanlagda antalet av ett valförbunds kandidater må vara högst dubbelt så stort som det antal fullmäktige, vilka skola utses vid valet.

23 §.

I överenskommelse om bildande av valförbund skall upptagas ordningsnummern för föreningarnas kandidatlistor vid envar ombudsmans underskrift. Överenskommelsen skall jämväl innehålla bemyndigande för en av undertecknarna att vara valförbundets ombudsman och för en annan att vara hans ersättare. I överenskommelsen må ock föreslås, att i den slutliga sammanställningen av kandidatlistor må intagas en gemensam beteckning för valförbundet, varom dock centralnämnden äger slutligt bestämma.

24 §.

Valmansförening må icke ansluta sig till flera än ett valförbund. Valförbunden må ej heller ingå förbund sinsemellan.

Sedan valförbund mellan valmansföreningar anmälts, kan i de kandidatlistor, vilka upptagas i förklaringen om förbundets bildande, endast sådan ändring vidtagas, som nämnes i 19 § 1 mom.

Anmälan om ändring av valförbund må göras senast den 2 juli, på sätt 29 § 2 mom. stadgar.

25 §.

Medlem eller ersättare i centralnämnden må icke vara ombudsman för valmansförening eller valförbund eller deras ombud.

Vad om ombudsman är stadgat gäller även för hans ersättare.

4 kap.

Om centralnämnds förberedande åtgärder för valet

26 §.

Centralnämnd sammanträder första gången på ordförandens kallelse senast den 15 maj och därefter den 1, 8, 11 och 28 juni samt dagen efter valdagen och den femtonde dagen efter valdagen klockan tio och på annan tid enligt ordförandens kallelse, då ärendenas handläggning påkallar det.

Vid sitt första sammanträde skall centralnämnden fatta beslut om offentlig kungörelse med uppgift om antalet fullmäktige, som vid det förestående valet skola utses, den av centralnämnden befullmäktigade person, till vilken till valet hörande handlingar skola inlämnas, samt när och var detta skall ske.

Centralnämndens i 2 mom. nämnda kungörelse skall ofördröjligen offentliggöras på samma sätt som kommunala tillkännagivanden i kommunen samt anslås i centralnämndens samlingsrum.

27 §.

Den 1 juni upptager centralnämnden till förberedande granskning och förser med ordningsnummer i romerska siffror de ansökningar, som inkommit från valmansföreningar, samt bringar dem till de röstberättigades kännedom genom tillkännagivande, som anslås i centralnämndens samlingsrum och på kommunens anslagstavla.

Finnes ansökan icke vara behörigen gjord eller valmansförening icke lagligen bildad, skall centralnämnden meddela ombudsmannen, att ansökningen förkastats och uppgiva skälen för avslaget. Tillika böra handlingarna återställas till ombudsmannen. Var orsaken till avslaget den, att ansökan icke varit behörigen gjord eller valmansförening icke lagligen bildad eller kandidat icke valbar, vare ombudsmannen befogad att ännu inom fyra dagar därefter ånyo inlämna handlingarna, behörigen rättade. Dock må rättelse icke äga rum i det fall, a) att den skrift, varigenom valmansförening bildats, ej är undertecknad av erforderligt antal röstberättigade, b) att den person, som inlämnat ansökningen, icke är behörig att företräda föreningen, samt c) att ansökningen inlämnats sentida eller inkommit i annan än härför stadgad ordning.

28 §.

Vid sammanträde den 8 juni handläggas ansökningar, som avse i 20 § 1 mom. nämnd ändring i valmansförenings kandidatlista. Innan ärendet upptages till slutlig prövning, skall valmansföreningens ombudsman beredas tillfälle att däri bliva hörd. Likaledes upptagas vid samma sammanträde till behandling de i 18 § avsedda ansökningar, vilka utan sökandens förskyllan inkommit försenade.

Har i fall, som i 27 § 2 mom. sagts, valmansförening ånyo inlämnat handlingarna, behörigen rättade, skola dessa föredragas och granskas den 11 juni, varefter i 20 § 2 mom. nämnd lottdragning äger rum. Vederbörande valmansförenings ombudsman bör beredas tillfälle att närvara vid lottdragningen.

Centralnämnden skall härefter sammanställa kandidatlistorna i nummerföljd på samma sida av ett blad och av-

skilda från varandra genom tydliga linjer. Denna förberedande sammanställning mångfaldigas och översändes utan dröjsmål till ombudsmännen för valmansföreningarna.

Är antalet kandidater i de för valet godkända kandidatlistorna högst lika stort som antalet fullmäktige, som skola utses, eller har blott en kandidatlista inlämnats, verkställs icke särskild valförrättning, utan centralnämnden förklarar vid sammanträde, som enligt 54 § skall hållas, de uppställda kandidaterna valda. Finnes blott en godkänd lista, upptagande flere namn än antalet fullmäktige, som skola väljas, utses vid samma sammanträde föreskrivet antal valda till fullmäktige i den ordning de blivit uppställda på listan, medan återstående kandidater förklaras valda till ersättare. I dessa fall förfalla vidare åtgärder för valförrättningen. Om valförrättningens inställande skall centralnämnden dock omedelbart underrätta kommunalstyrelsen och kungöra såsom om kommunala tillkännagivanden i kommunen är stadgat.

Är sammanlagda antalet uppställda kandidater mindre än antalet fullmäktige, som skola väljas, minskat med en fjärdedel, skall centralnämnden anmäla härom till landskapsstyrelsen, som förordnar om verkställande av fyllnadsval såsom i 66 § stadgas. De valda skola dock utöva sina uppdrag redan före fyllnadsvalet, om de uppgå till två tredjedelar av det föreskrivna antalet fullmäktige.

29 §.

Den 28 juni föredragas och granskas inkomna ansökningar om valförbund.

Finns dessa icke vara behörigen avfattade eller valförbundet icke eljest lagligen bildat, skall centralnämnden utan dröjsmål skriftligen meddela val-

förbundets ombudsman, att valförbundet eller viss valmansförenings anslutning till detsamma ej kunnat godkännas samt uppgiva skälen för avslaget. De felaktigheter, som föranlett avslaget, kunna inom fyra dagar därefter rättas genom åtgärd av ombudsmannen. Dock må rättelse icke äga rum i det fall; a) att överenskommelse, varigenom valförbundet bildats, icke undertecknats av vederbörande valmansförenings ombudsman; b) att obehöriga personer deltagit i beslutet om valförbundets bildande; c) att den person, som inlämnat handlingarna, icke är behörig att företräda valförbundet; ävensom d) att handlingarna inlämnats sentida eller i annan än härför stadgad ordning.

De av valmansföreningarna bildade valförbundens inbördes ordning på sammanställningen av kandidatlistorna bestämmes genom lottdragning.

Härefter förses samtliga kandidater med löpande ordningsnummer från nummer 2, börjande från första listan i första valförbundet.

Alla kandidatlistor, envar jämte sin och kandidaternas ordningsnummer, skola utan dröjsmål mångfaldigas tillsammans på samma sida av papperet, ordnade sålunda, att till samma valförbund hörande kandidatlistor uppställas under gemensam beteckning i nummerföljd uppifrån och nedåt eller, ifall kandidatlistorna på grund av sitt antal måste ordnas i två eller flere spalter bredvid varandra, i rader från vänster till höger och avskiljas från övriga listor så, att det tydligt framgår, vilka kandidatlistor som höra till respektive valförbund. Godkänner icke centralnämnden beteckning, som vid valförbundets ingående föreslagits för detsamma, eller har förslag därom icke framställts, skall nämnden bestämma en beteckning, som blott anger val-

förk
gen
De
fald
des
enir
Ma
les

C
diga
om
av
cen
ant

V
ma
hav
ket
anv
kva
son
ovi
sat
för
did
giv
I
sec
ska
tyr
Va
det
vik
va

rök
gå

förbundets ordning i sammanställningen.

Denna slutliga sammanställning mångfaldigas i erforderligt antal och utsändes till valnämnderna, valmansföreningarna, kommunens styrelse och i Mariehamn till magistraten samt hålles tillgänglig för allmänheten.

30 §.

Centralnämnden skall låta mångfaldiga valsedlar och till varje röstningsområdes valnämnd sända nödigt antal av dem i omslag, som bör tillslutas med centralnämndens sigill och förses med anteckning om valsedlarnas antal.

Valsedeln skall vara av standardformat, 148×210 mm, och på inre sidan hava en överskrift, vari nämnes vid vilket val och i vilken kommun den skall användas, samt dessutom en heldragen kvadrat, som har en sida om 80 mm och som vid hopvikning av sedeln blir ovikt. Mitt i kvadraten bör tydligt utsett finnas en beteckning N:o ..... för antecknande av numret på den kandidat, för vilken den röstande vill avgiva sin röst.

Det papper, som användes för valsedlarna, skall vara grönt och till beskaffenheten sådant, att det ej äventyrar bevarandet av valhemligheten. Valsedlarna böra vara så gjorda, att det tydligt framgår, huru de böra hopvikas, och må icke upptaga annat än vad ovan stadgats.

5 kap.

Om valförrättning

31 §.

Valförrättningen begynner i varje röstningsområde klockan nio samt fortgår till klockan tjuogoett.

32 §.

På valnämnden ankommer att vidta-

ga alla för förrättningen erforderliga anordningar och anställa nödigt antal valbiträden.

Särskilt skola sådana åtgärder vara vidtagna, att icke någon må utfå valsedel, förrän han befunnits valberättigad, så ock att valman har tillfälle att under fullt bevarande av valhemligheten i sin valsedel utmärka huru han röstar, och att nödiga tillbehör härför och valskärmar finnas att tillgå.

Nämnden skall ock ombesörja, att tillräckligt rymlig plats invid valrummet finnes anvisad för de valmän, vilka avvakta sin tur att inkomma i detsamma, och att denna plats stänges vid det klockslag, då valförrättningen skall avslutas.

33 §.

Inom eller invid vallokal må ej hållas tal, ej heller anslås eller utdelas tryckta eller skrivna upprop till de väljande.

De tillstädeskomna skola iakttaga de bestämmelser, som valnämnden prövar erforderligt utfärda för upprätthållande av ordningen och tryggande av valförrättningens ostörda förlopp.

34 §.

Valnämnden äger draga försorg om att den slutliga sammanställningen av kandidatlistorna finnes framlagd till påseende såväl i valrummet som i angränsande rum och förrum. Särskilt bör sammanställningen vara anslagen till påseende i vallokalen på den plats, där röstande inför sin anteckning i valsedeln.

35 §.

För valet skall valnämnden förordna lämplig person att på anhållan av valman biträda denne vid införande av erforderliga anteckningar i valsedeln.

Biträdet skall samvetsgrant fullgöra

valmans anvisningar ävensom hemlighålla vad han vid valförrättningen erfar. Bryter han däremot, straffes såsom tjänsteman för brott i tjänsten.

36 §.

Vid valförrättningen skall nämndens ordförande omedelbart innan röstningen börjar visa de närvarande, att valurnan är tom, samt därefter öppna det omslag, vari de nämnden tillsända valsedlarna äro insatta.

37 §.

Röstande utövar sin rösträtt i det röstningsområde, i vars vallängd han är upptagen. Röstande, som önskar utöva sin rösträtt, skall anmäla sig hos valnämnden för att erhålla valsedel, varvid anteckning därom göres i vallängden.

38 §.

Röstande, som anskaffat vallängdsutdrag, må rösta antingen i sitt eget eller i annat röstningsområde, om han, då han anmäler sig hos valnämnden, till denna överlämnar vallängdsutdraget och valsedeln.

Har utdraget utfärdats av annan kommun, skall valnämnden på valsedelns utsida anteckna den röstandes kommun och överlämna den åt den röstande. Vid behov skall till valman i stället för nämnda valsedel utgivas en annan, i kommunen nyttjad valsedel, sedan på baksidan av densamma på valnämndens föranstaltande skrivits namnet på den röstandes kommun.

Röstande, som hör till en annan kommun än den, i vilken han röstar, äger rätt att avgiva sin röst blott till förmån för en i sammanställningen över kandidatlistorna i hans egen kommun upptagen kandidatlista genom att på sin valsedel anteckna kandidatens nummer, på sätt i 39 § stadgas.

39 §.

Vid valet skall röstande i kvadraten på valsedeln så tydligt anteckna numret på den kandidat, för vilken han önskar avgiva sin röst, att tvivelsmål ej kan uppstå beträffande den kandidat, som han avser. Anteckningen skall göras innanför valskärm så, att valhemligheten bevaras.

40 §.

Röstande, som infört sin anteckning i valsedeln, skall avlämna sedeln hopvikt hos valnämnden för avstämpling och inlägga den avstämplade sedeln i valurnan.

Valnämnden skall övervaka, att valförrättningen för varje röstandes vidkommande försiggår som i denna landskapslag är stadgat.

41 §.

Innan röstningen förklaras avslutad, skola alla före det i sådant avseende bestämda klockslaget tillstädeskomna valmän äga rätt att rösta.

42 §.

Sedan valnämndens ordförande förklarat valförrättningen avslutad, uttagas de avgivna valsedlarna ur valurnan och räknas. Likaså räknas antalet personer, vilka enligt anteckningarna i vallängden och valprotokollet hava utövat sin rösträtt.

Finnas bland valsedlarna sådana, på vilkas baksida annan kommuns namn antecknats, skola dessa, öppnade, omedelbart avskiljas från de övriga.

Härefter räknas de valsedlar, på vilkas baksida annan kommuns namn antecknats, och insätts i hållbart omslag, vilket valnämndens ordförande förseglar med sitt sigill. På omslaget bör valnämnden anteckna centralnämndens i sin egen kommun adress, försändelsens innehåll och avsändare.

Ä
sätta
på i
ante
adre
sänd

Or
lar s

Vi
med
uppt
närv
de a
klock
och
antal
som
nämi
bega
kolle
Til
längc
let.

Fö:
lets
av nä
let ä
sättes
centr
Nä:
tokol
styre
kollsf
protol
genor

Val
ordfö:
efter
till ce
nämnd
let, va

Även övriga valsedlar räknas och insättas i hållbart omslag, som förseglas på i 3 mom. nämnt sätt. På omslaget antecknas kommunens centralnämnds adress, försändelsens innehåll och avsändare.

43 §.

Ordnandet och räkningen av valsedlar skall ofördröjligen slutföras.

44 §.

Vid valförrättningen föres av en medlem av valnämnden protokoll, vari upptages dagen för förrättningen, de närvarande medlemmarna av nämnden, de av nämnden utsedda valbiträdena, klockslagen, då förrättningen började och röstningen förklarades avslutad, antalet avgivna valsedlar och personer, som utövat rösträtt, samt tiden då i 42 § nämnda omslag förseglats. Det därvid begagnade sigillet avtryckes i protokollet.

Till valnämnden avlämnade vallängdsutdrag skola fogas till protokollet.

Förrättningen avslutas med protokollets uppläsande och antecknande däri av nämndens ordförande, att protokollet är riktigt, varefter protokollet insättes i omslag med påskrift, ställd till centralnämnden.

Närmare anvisningar angående protokollföringen meddelas av landskapsstyrelsen, som även fastställer protokollsformulär. Tryckta blanketter till protokollet tillhandahållas valnämnden genom centralnämnden.

45 §.

Valnämndens ordförande eller vice-ordförande och en annan medlem skola efter förrättningens slut ofördröjligen till centralnämnden inlämna de i 42 § nämnda valsedlarna samt valprotokollet, vardera under sitt omslag.

6 kap.

Om röstning i vissa fall

46 §.

Röstberättigad, som vårdas i sjukhus eller på sjukavdelning i kommunalhem inom landskapet, dock ej patient på sinnessjukhus, må på valdagen utöva sin rösträtt genom förmedling av posten, på sätt i detta kapitel stadgas.

Röstberättigad, som på valdagen vistas utom landskapet eller i kommun, där valförrättning på grund av stadgandet i 28 § 4 mom icke äger rum, eller som för tjänst eller yrkesutövning icke kan utöva sin rösträtt på valdagen, må före eller på valdagen utöva sin rösträtt genom postens förmedling, på sätt i detta kapitel stadgas.

47 §.

För att kunna utöva sin rösträtt skall den röstande anskaffa i 14 § nämnda valhandlingar, ifylla sin valsedel, såsom i 39 § är sagt, och insätta den i valkuvertet, som han förseglar. På vallängdsutdragets frånsida äger han på därför reserverad plats anteckna orsaken till att han utövar sin rösträtt genom postens förmedling, tidpunkten och vistelseorten samt bekräfta detta med sin namnteckning.

Valman, som utövar sin rösträtt inom landskapet med stöd av 46 § 2 mom., eller på ort utom landskapet i riket, eller i något av de andra nordiska länderna eller ombord på fartyg med hemort i något av de nordiska länderna, bör tillse, att två trovärdiga personer på vallängdsutdragets frånsida bestyrka riktigheten av hans namnteckning. Vittnena böra jämväl anteckna yrke och boningsort.

Valman, som utövar rösträtt annorstädes utomlands än i de nordiska länderna, skall låta finsk konsulär myn-

dighet eller notarius publicus på orten intyga på vallängdsutdragets frånsida, med angivande av dag och ort för intygets meddelande, att han egenhändigt undertecknat i 1 mom. nämnd bekräftelse.

48 §.

Röstning enligt 46 § 1 mom. skall ske på valdagen och försändelsen postas senast följande söckendag.

Röstning enligt 46 § 2 mom får ske tidigast på trettionde dagen före valet. Försändelsen skall överlämnas till befordran med posten senast valdagen, likväl ej senare än att den kan beräknas ankomma till centralnämnden senast den fjortonde dagen efter valet.

49 §.

Valman, som erhållit valhandlingar enligt 14 §, men som valdagen vistas inom röstningsområdet, må inlämna valhandlingarna till valnämnden, som inför anteckning härom i vallängden, varefter valmannen äger avgiva sin röst på i 37—40 §§ stadgat sätt.

50 §.

Enligt 48 § avgiven röst är ogiltig, då vallängdsutdraget saknar valmans anteckning eller underskrift eller behöriga vittnens underskrift ävensom om valmannen utövar sin rösträtt tidigare eller senare än tillåtet eller om valförsändelsen ankommer till centralnämnden efter klockan tio på den femtonde dagen efter valet eller senare.

Då avgiven röst skall förklaras för ogiltig på grund av orsak, som framgår av vallängdsutdraget, skall detta obrutet läggas åt sidan för förvaring med kasserade valsedlar.

Valförsändelse, som ankommer sentida till centralnämnden, skall förstöras obruten.

51 §.

Valförsändelserna öppnas vid centralnämndens sammanträde den femtonde dagen efter valet. Sedan enligt 50 § ogiltiga försändelser lagts åt sidan, inläggas samtliga valkuvert i en urna, varvid vallängdsutdragen avskiljas och insätts i skilt omslag. Då samtliga valförsändelser öppnats, antecknas antalet godkända och kasserade valförsändelser i protokollet. Härefter tömms urnan och öppnas valkuverten och förfares med valsedlarna såsom i 54—63 §§ är stadgat.

7 kap.

Om rösträkning och fastställande av valresultatet

52 §.

Sedan röstning ägt rum, skall centralnämnden senast dagen efter valet granska de inkomna valhandlingarna samt påbörja rösträkningen. Därvid skola de valsedlar, vilka sakna stämpel eller vilka jämlikt 53 § annars skola anses ogiltiga, avskiljas till en skild grupp. De återstående valsedlarna ordnas så, att de sedlar, som avgivits till förmån för envar kandidat, hänförs till en särskild grupp. Antalet valsedlar i varje grupp räknas.

Valsedlar, på vilkas baksida antecknats annan kommuns namn, inläggas kommunvis i hållbara omslag, som förseglas med ordförandens sigill. På omslaget antecknas vederbörande centralnämnds adress, försändelsens innehåll och avsändare. Dessa försändelser böra ofördröjligen föras till närmaste postanstalt för att vidarebefordras som rekommenderade försändelser. Till motsvarande centralnämnder bör samtidigt i särskild postförsändelse avsändas ett på blankett, fastställt av landskapsstyrelsen, avfattat meddelande om antalet

avsär
An
komr
så, a
särsk
sedla
Vi
larna
resul
tagas
anvis

V
1)
utmä
2)
så,
kanc
3)
på v
4)
tand
teck
ante
5)
len
sam
6)
ej f
A
lar
enli
oms
såsc

V
gen
verl
stäl

V
de
1
me

avsända valsedlar.

Antalet från andra kommuner inkomna valsedlar antecknas i protokollet så, att av detta framgår de från varje särskild centralnämnd inkomna valsedlarna.

Vid ordnande och räkning av valsedlarna samt vid tillkännagivande av valresultatet för myndigheterna skola iakttagas av landskapsstyrelsen utfärdade anvisningar.

53 §.

Valsedel är ogiltig

1) om i valsedeln genom anteckning utmärkts flere än en kandidat;

2) om kandidats nummer antecknats så, att det ej tydligt framgår vilken kandidat det avser;

3) om kandidatens nummer skrivits på valsedelns baksida;

4) om valsedel försetts med den rösttandens namn eller med särskilt kännetecken eller däri gjorts annan obehörig anteckning;

5) om annan än av valnämnd erhållen valsedel använts såsom valsedel; samt

6) om i valnämnd avlämnad valsedel ej försetts med stämpel.

Av centralnämnden kasserade valsedlar avskiljas och inläggas grupperade enligt röstningsområden i ett särskilt omslag, vilket förseglats och förvaras såsom de övriga valhandlingarna.

54 §.

Vid sammanträde den femtonde dagen efter valet skall centralnämnden verkställa slutlig rösträkning och fastställa valets utgång.

55 §.

Vid rösträkningen förfares på följande sätt:

1) Envar kandidats röstetal bestäms genom sammanräkning av de god-

kända valsedlar, som utmärkts med kandidatens nummer.

2) Envar kandidatlistas röstetal bestäms genom sammanräkning av röstetalen för listans alla kandidater.

3) Varje valförbunds röstetal bestäms genom sammanräkning av röstetalen för valförbundets alla kandidatlistor.

Är kandidat, som vid valet erhållit röster, icke valbar, skall avgiven röst likväl gälla för den kandidatlista och det valförbund, som kandidaten tillhör.

56 §.

Vid fastställandet av valresultatet förfares på följande sätt:

1) Kandidaterna på samma kandidatlista upptecknas i ordningsföljd efter fallande röstetal, varpå dem tilldelas jämförelsetal sålunda, att den första kandidaten till jämförelsetal erhåller listans hela röstetal, den andra hälften, den tredje tredjedelen, den fjärde fjärdedelen och så vidare. Kandidater, som icke tillhöra valförbund, hava därmed erhållit sina slutliga jämförelsetal.

2) De kandidater, vilka tillhöra samma valförbund, upptecknas härefter ordnade efter storleken av deras jämförelsetal sålunda, att den med högsta jämförelsetalet ställes främst. Därpå tilldelas dem slutliga jämförelsetal så, att den första av kandidaterna till jämförelsetal erhåller valförbundets hela röstetal, den andra hälften därav, den tredje tredjedelen, den fjärde fjärdedelen, och så vidare.

3) Alla kandidaters namn upptecknas ånyo i ordningsföljd enligt storleken av deras slutliga jämförelsetal, och vid varje kandidats namn antecknas hans slutliga jämförelsetal.

Sedan samtliga kandidater sålunda ordnats efter avtagande jämförelsetal, förklarar centralnämnden de främsta

kandidaterna till det antal, som är bestämt för valet, valda till fullmäktige.

57 §.

Vid lika röstetal eller jämförelsetal avgör lotten.

58 §.

Ersättare för fullmäktig bestämmes sålunda, att därtill främst utses den efter de valda närmast följande kandidaten på den kandidatlista, från vilken han blivit vald. Finnes ej sådan, utses till ersättare den kandidat i valförbundet, som näst de valda erhållit det högsta slutliga jämförelsetalet.

Kan ersättare ej bestämmas enligt 1 mom., inträder som ersättare den, som har högsta slutliga jämförelsetalet bland de kandidater, vilka tidigare icke förklarats valda.

Utses ersättare gemensamt för två eller flera listor, skall en andra ersättare omedelbart utses att inträda i fullmäktige efter den först utsedda.

Saknas ersättare för fullmäktig, skall centralnämnden bestämma ny ersättare med iakttagande av i 1 och 2 mom. stadgade grunder.

59 §.

Alla valsedlar skola härpå insättas i omslag, som förseglats med centralnämndens och ordförandens sigill.

Samtliga uträkningar skola genomdragas och på enahanda sätt förseglas samt förvaras såsom bilaga till protokollet.

Valhandlingarna skola förvaras till dess nästa val vunnit laga kraft.

60 §.

Vid centralnämndens sammanträden föres protokoll, vari upptagas dagarna för sammanträdet, klockslagen, då det började och avslutades, de närvarande medlemmarna samt besluten. Innehål-

let av beslut må angivas genom hänvisning till brev eller annan expedition.

I protokollet skall särskilt antecknas antalet ogiltiga valsedlar i varje röstningsområde.

Protokollet underskrives av sekreteraren. Dess riktighet bestyrkes av ordföranden.

61 §.

Då valets utgång fastställs, skola i protokollet nämnas såväl de valda som de, vilka såsom ersättare för envar skola inträda i de valdas ställe.

Envar av dessa upptages med angivande av namn, yrke eller syssla och boningsort samt slutligt jämförelse- och röstetal.

62 §.

Centralnämnden skall underrätta de valda och kommunalstyrelsen om valresultatet och offentliggöra detsamma på enahanda sätt som kommunala tillkännagivanden i kommunen offentliggöras.

63 §.

Vid centralnämndens sammanträden för räknande av röstsedlar och fastställande av valets utgång äro ombudsmän för valmansförening och valförbund berättigade att närvara.

8 kap.

Om besvär över fullmäktigeval

64 §.

Berättigad att söka ändring i val av kommuns fullmäktige är envar på den grund, att hans enskilda rätt blivit kränkt, och medlem av kommun jämväl på den grund, att valet icke skett i laga ordning.

Ändring sökes medelst skriftliga besvär, som skola av besväranden själv eller hans befullmäktigade ombud ingivas eller genom postens förmedling be-

fordras till länsstyrelsen i landskapet Åland, vid besvär över beslut av centralnämnden i Mariehamn inom 14 dagar och för övrigt inom 30 dagar från den dag, då valresultatet kungjorts medelst anslag. Till besvärsskriften skall fogas det beslut av centralnämnden, över vilket besvär anförs, och, ifall anspråk på sökande av ändring väckes beträffande centralnämnds beslut rörande förberedande åtgärder för valet, jämväl centralnämndens däröver fattade beslut, i på tjänstens vägnar till rikstigheten bestyrkta protokollsutdrag, samt, för i 65 § avsett fall, utredning om dagen för kungörande av resultatet av ånyo förrättat val.

Besvärssärenden, som angå val av kommuns fullmäktige och förberedelserna härför, böra handläggas såsom brådskande.

65 §.

Förordnas med anledning av besvär, att nytt val skall verkställas, skall centralnämnden ofördröjligen skrida till förrättande av detsamma. Vid valet skall nyttjas då gällande vallängd. De sålunda valda fullmäktiges uppdrag fortgår till utgången av det kalenderår, då den kommunala valperioden första gången utlöper. De fullmäktige, som vid tidigare val förklarats valda, skola likväl kvarstå i sina uppdrag, tills resultatet av det nya valet kungjorts genom anslag.

9 kap.

Särskilda stadganden

66 §.

Nedgår fullmäktiges antal så, att det understiger tre fjärdedelar av deras stadgade antal, skall fullmäktiges ordförande anmäla om förhållandet hos landskapsstyrelsen, som, såframt den

anser skäl därtill föreligga, förordnar om verkställande av fyllnadsval. Vid valet skall därvid användas senaste laga kraft vunna vallängd. För de vid valet utsedda fullmäktige väljas likaledes ersättare enligt enahanda grunder som vid ordinarie val av fullmäktige. Vid valet iakttagas i övrigt i tillämpliga delar stadgandena i denna landskapslag enligt av landskapsstyrelsen meddelade anvisningar.

67 §.

Infaller i denna landskapslag för andra än i 52 och 54 §§ nämnda fall stadgad dag på helgdag, skall följande söckendag anses såsom den föreskrivna dagen.

68 §.

Därest val av fullmäktige eller därtill hörande förberedande åtgärder av någon orsak icke kunna verkställas på tid, som stadgas i denna landskapslag, må landskapsstyrelsen på framställning av kommunens fullmäktige utsätta ny tid för verkställande av dem. Har val icke ägt rum före valperiodens slut, äro de fullmäktige och ersättare, vilkas uppdrag under mellantiden utgått, skyldiga att kvarstå i sina uppdrag, tills valet ägt rum.

69 §.

Då förordnande om verkställande av nytt val eller fyllnadsval utfärdats eller ny tid utsatts för förrättande av val, skola stadgandena om röstning med vallängdsutdrag icke äga tillämpning.

70 §.

Arvoden åt medlemmarna i centralnämnden och valnämnderna samt övriga av valet föranledda utgifter bestridas av kommunen.

Central- och valnämnderna hava fribrevsrätt.

71 §.

Skall fullmäktigeval förrättas samma år som landstingsmannaval, äger kommun tillsätta endast en valnämnd för varje röstningsområde att förrätta vartdera valet.

Landskapsstyrelsen meddelar närmare anvisningar, huru vid sådan valförrättning skall förfaras.

72 §.

Denna landskapslag träder omedel-

Mariehamn den 13 december 1958.

På landstingets vägnar:

T. H. ERIKSSON
talman.

E vald Häggblom
vicetalman.

Eliel Persson
vicetalman.